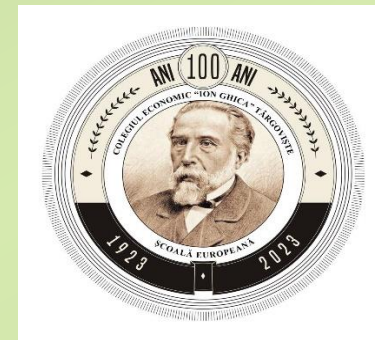

**COLEGIUL ECONOMIC „ION GHICA”
TÂRGOVIȘTE**

METODE DE DEZVOLTARE A GÂNDIRII CRITICE ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

■ **PROF. ION ELENA**

**TÂRGOVIȘTE, DÂMBОВИТА
2023**

Motto:

„Arta supremă a profesorului este de a trezi bucuria exprimării creatoare și bucuria cunoașterii, căci scopul educației ar trebui să fie pregătirea unor oameni care să acționeze și să gândească independent și care, în același timp, să vadă în slujirea comunității realizarea supremă a vieții lor”.

Albert Einstein

GÂNDIREA CRITICĂ

- Presupune abilitatea de a imagina, analiza și evalua informațiile, pentru a determina integritatea și validitatea acestora.
- Rolul gândirii critice este de a-i ajuta pe elevi să-și formeze opinii și idei.
- În același timp îi ajută să înțeleagă mult mai bine evenimentele și oamenii din jurul lor.

ATTRIBUTELE GÂNDIRII CRITICE:

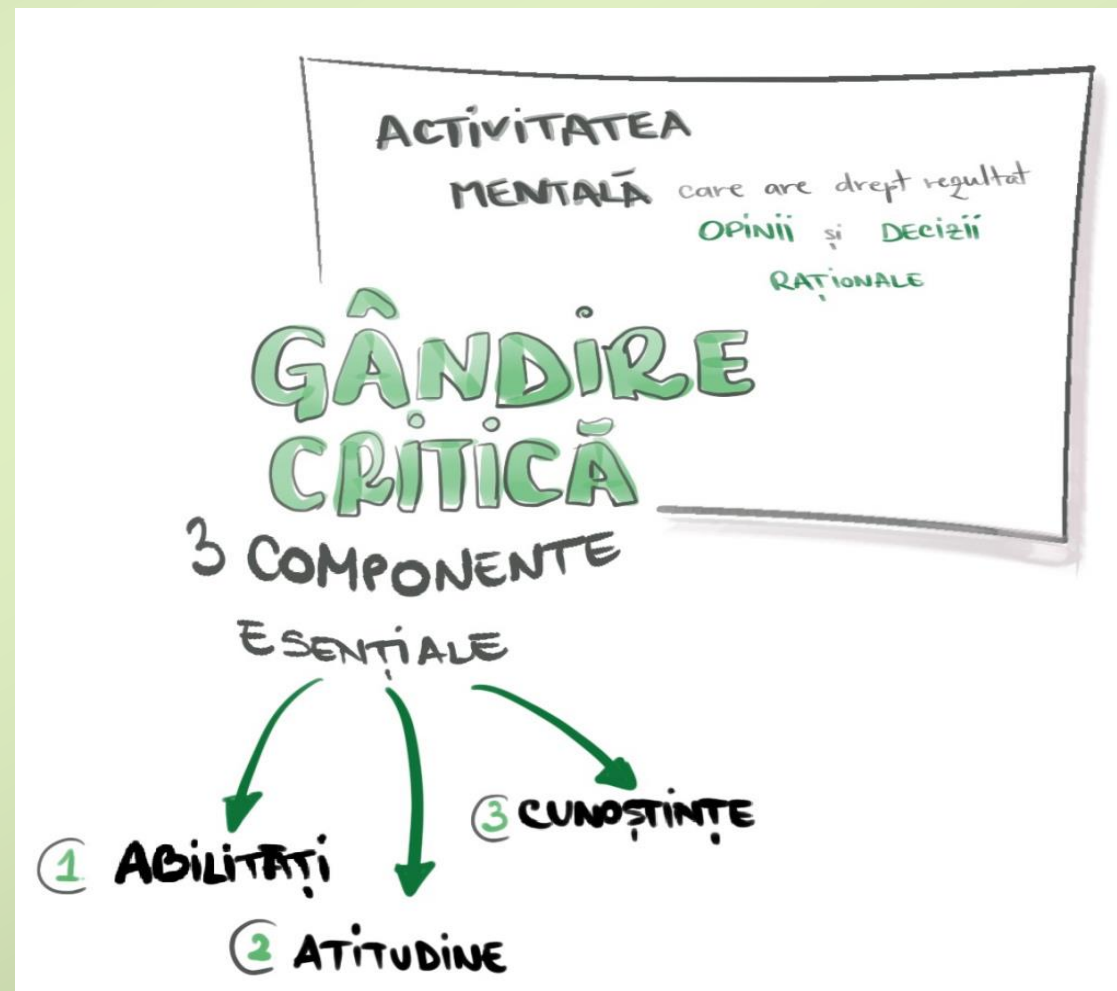
- Ascultare
- Explicare
- Flexibilitate
- Corectitudine
- Obiectivitate
- Evaluare
- Analiză
- Cercetare

Ce înseamnă să gândești critic?

CULTIVAREA DEPRINDERILOR DE GÂNDIRE CRITICĂ ȘI CREATIVĂ

Calitatea cunoștințelor depinde nu doar de procesul de predare propriu-zis dar și de capacitățile și aptitudinile elevilor de a formula propria părere asupra lucrurilor, evenimentelor și problemelor studiate, găsirea modalităților de a dezbate soluțiile cu privire la aceste probleme, alegerea rațională a soluțiilor optime și soluționarea propriu-zisă a problemei.

În acest context este oportună examinarea învățării gândirii critice, care devine eficientă dacă sunt respectate anumite condiții:

- ☐ crearea unor situații de învățare și alocarea timpului necesar;
- ☐ încurajarea elevilor să gândească independent, să speculeze, să reflecteze;
- ☐ acceptarea diversității de opinii și idei;
- ☐ implicarea activă prin confruntare de idei, cooperare și colaborare pentru găsirea soluțiilor adecvate;
- ☐ convingerea elevilor că nu vor fi ridiculizați pentru opiniile exprimate;
- ☐ încrederea în capacitatea fiecăruia de a gândi în mod critic;
- ☐ aprecierea pozitivă a gândirii critice.

Strategii didactice, care promovează dezvoltarea gândirii critice

CRITERII	STRATEGII DIDACTICE TRADIȚIONALE	STRATEGII DIDACTICE CARE PROMOVEAZĂ DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE
Activitatea elevului	<ul style="list-style-type: none"> • ascultă expunerea, prelegerea, explicația, demonstrația profesorului; • încearcă să rețină și să reproducă ideile auzite; • acceptă ideile altuia; • se manifestă individualist; • acceptă informația dată; 	<ul style="list-style-type: none"> • exprimă puncte de vedere proprii • realizează schimb de idei cu ceilalți • argumentează • pune întrebări pentru a înțelege lucrurile • cooperează în realizarea sarcinilor
Activitatea profesorului	<ul style="list-style-type: none"> • predă, expune, ține prelegeri • explică și demonstrează • impune puncte de vedere proprii • se consideră singurul expert într-o problemă 	<ul style="list-style-type: none"> • organizează și dirijează învățarea • facilitează și moderează activitatea • ajută elevii să înțeleagă, acceptă și stimulează exprimarea unor puncte de vedere diferite • este partener în învățare
Modul de realizare a învățării	<ul style="list-style-type: none"> • predominant prin memorare și reproducere de cunoștințe • Competiția între elevi cu scop de ierarhizare • se realizează preponderent în 	<ul style="list-style-type: none"> • prin apel la experiența proprie, euristic • promovează învățarea prin colaborare • accent pe dezvoltarea gândirii prin confruntarea cu ceilalți
Modalități de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • măsurarea și aprecierea cunoștințelor • accent pe aspectul cantitativ 	<ul style="list-style-type: none"> • măsurarea și aprecierea capacităților • accent pe elemente de ordin calitativ

Dezvoltarea gândirii critice constituie un obiectiv important, de tip formativ și se realizează prin folosirea cu precădere a unor strategii interactive care îi scot pe copii din ipostaza de obiect al formării și îi transformă în subiecți activi, coparticipanți la propria formare.

Printre metodele care stimulează creativitatea și dezvoltă gândirea critică a elevilor, enumerăm:

„Cubul”

„Harta conceptuală ”

„Frisco”

„Brainstorming”,

„Bulgăre de zăpadă”

„Titluri”

„Roata”

„Experimentul gândului (empatia)”, etc.

PREZENTARE ȘI APLICARE

METODA CUBUL

ROL ELEV
DE CE ÎNVĂȚ?

ROL PROFESOR

Motto:

„Să nu-i educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”

(Maria Montessori)

METODA CUBUL

Este una dintre metodele cel mai clar consacrate dezvoltării gândirii critice și presupune explorarea unui subiect din mai multe perspective (6, conform celor șase fețe ale cubului).

Etape:

- ✓ Profesorul pregătește un cub din carton, colorat;
- ✓ Pe fiecare față a cubului se scrie una dintre următoarele instrucțiuni:
DESCRIE, COMPARĂ, ASOCIAZĂ, ANALIZEAZĂ, APLICĂ, ARGUMENTEAZĂ.
- ✓ Se poate lucra în perechi sau în grupuri restrânse;
- ✓ Este recomandat ca fețele cubului să fie parcurse în ordinea prezentată, urmând pașii de la simplu la complex.

- I. Se propune conținutul ce urmează a fi consolidat;
- II. Se anunță și se explică metoda de lucru;
- III. Se stabilesc cele șase grupe;
- IV. Se precizează subiectul de lucru al fiecărei grupe.

Fiecare grup examinează toate particularitățile unui aspect surprins pe una dintre fețele cubului.

Abordarea conținutului de studiat se poate face, pe de o parte, într-o ordine de complexitate a sarcinilor ce reia traseul firesc al producerii cunoașterii științifice astfel:

DESCRIE

- elevii îndeplinesc această sarcină cercetând cum arată, ce caracteristici are obiectul de studiat

COMPARĂ

- determină elevii să sesizeze asemănări și deosebiri

ASOCIAZĂ

- elevii răspund la această provocare căutând analogii, corelații cu alte experiențe sau fenomene;

ANALIZEAZĂ

- face trimitere la menționarea și „disecarea” elementelor componente

APLICĂ

- „Cum poate fi folosit(ă)?”, „Ce putem face cu... ? ”, „Ce utilizare are ?

ARGUMENTEAZĂ

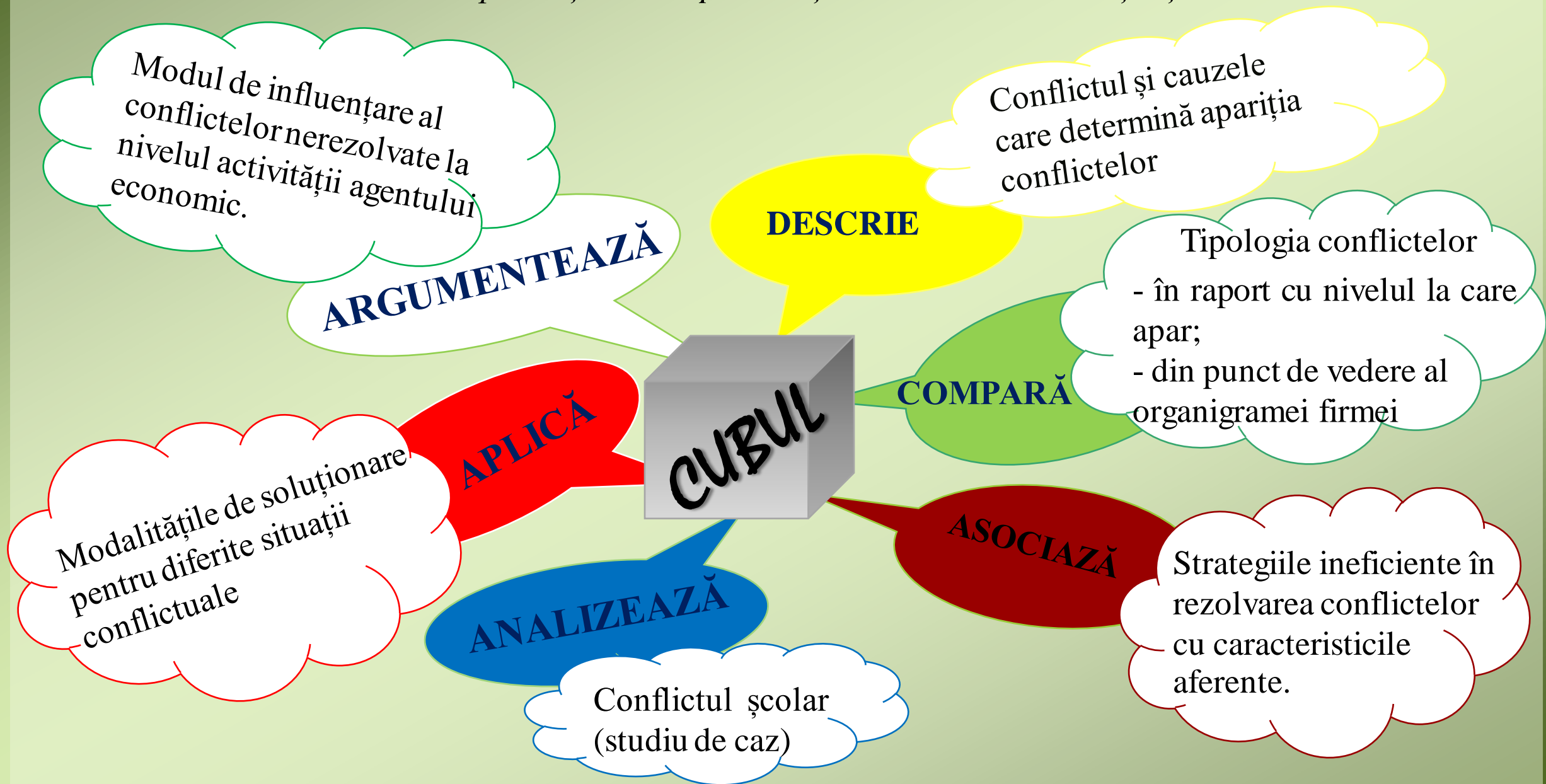
- (pro sau contra) - și enumeră o serie de motive care vin în sprijinul afirmației făcute.

Același conținut poate fi abordat și aleatoriu, în ordinea în care fețele cubului apar, după ce acesta a fost rostogolit pe catedră.

Ca încheiere firească a demersului, se consideră necesară o evaluare rapidă printr-un test care să conțină sarcini din cei șase itemi sugerați de fețele cubului.

APLICAREA METODEI

- *Clasa: a X-a*
- *Disciplina /tema: Etică și comunicare profesională/ Conflictele și soluționarea lor*
- *Tipul lecției: Recapitulare și sistematizare a cunoștințelor*

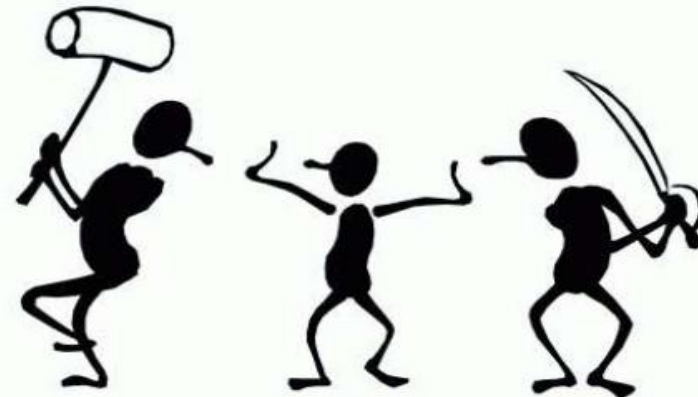

Spune STOP conflictului!!!

Concluzia elevilor, preocupați de acest subiect și îndrumați de profesor, este că cel mai eficient și mai puțin nociv stil de management al conflictelor este *colaborarea*, care, spre deosebire de celelalte, presupune schimbarea atitudinii față de conflict și concentrarea atât pe obiectul conflictului, cât și pe relația cu celălalt, care din oponent devine partener.

CONFLICTUL **NU** POATE SUPRAVIEȚUI
FĂRĂ PARTICIPAREA TA!

VĂ MULȚUMESC!